

I. Algemeen

Artikel 23, tweede lid, van de Handelsregisterwet, zoals dit bij de wet van 4 juli 1968 (*Stb.* 380) is gewijzigd, biedt de grondslag voor een bijdrageheffing voor de inschrijving van een onderneming in het handelsregister, gehouden door de Kamer van Koophandel en Fabrieken, in welker gebied niet de onderneming zelf of de hoofdnederzetting in Nederland (van in het buitenland gevestigde ondernemingen) is gevestigd, doch een filiaal, bijkantoor of een de onderneming vertegenwoordigende handelsagent, die gemachtigd is tot het sluiten van overeenkomsten.

Uit deze regeling vloeit voort, dat aan hetgeen voor een inschrijving als hierboven bedoeld, is verschuldigd, steeds een indeling in groepen van de ondernemingen zelf of hoofdnederzettingen daarvan ten grondslag moet liggen. Daardoor is het niet mogelijk, dat bijdragen worden vastgesteld, uitsluitend aan de hand van de betekenis van een filiaal, bijkantoor of handelsagentschap als zodanig, onafhankelijk van de betekenis, die de onderneming of hoofdnederzetting heeft.

De aan deze in artikel 23, tweede lid, vervatte regeling ten grondslag liggende gedachte is, dat het ook voor de bijdrageheffing voor een dergelijke inschrijving redelijk te achten is een zekere gradatie naar de betekenis van de onderneming en, in verband daarmee, de draagkracht van de eigenaar daarvan toe te passen. In artikel 3, derde lid, van het besluit van 5 december 1968 (*Stb.* 649), houdende toepassing van de artikelen 1, zesde lid, 22, tweede en derde lid, en 23, tweede lid, van de Handelsregisterwet is dan ook een tarief vastgesteld, volgens hetwelk de maximum-bijdrage voor elk jaar volgend op dat van de inschrijving loopt van f 5 voor de ondernemingen, die zijn ingedeeld in de groepen I en II, tot f 400 voor de ondernemingen, die in de groepen XII of hoger zijn ingedeeld.

Voor de overgrote meerderheid van de ondernemingen met filialen of bijkantoren is de uitkomst wel bevredigend gebleken, daar in het algemeen een zekere evenredigheid in betekenis tussen de hoofdvestigingen en de filialen bestaat; voor die gevallen verhouden de op grond van de regeling ex artikel 23, tweede lid, der wet te betalen bedragen zich onderling eveneens op aanvaardbare wijze.

Gebleken is echter, dat in een niet te verwaarlozen aantal gevallen deze regeling onbillijk uitvalt. Het gaat hier steeds om gevallen waarin de onderneming zelf volgens artikel 3, eerste lid, van het besluit van 5 december 1968 in een hoge groep is ingedeeld, terwijl de nevenvestigingen binnen het ressort van andere Kamers van onevenredig lagere betekenis zijn. Als voorbeeld kunnen worden genoemd die vertegenwoordigingen van verzekeringsmaatschappijen, welke voor deze een onevenredig klein gedeelte van hun totale omzet opleveren. Voor deze vertegenwoordigingen, die veelal meerdere dergelijke agenturen uitoefenen en vaak de onderhavige kosten zelf hebben te dragen, betekent de huidige regeling uiteraard een onevenredig zware belasting.

Voorts is de regeling onder andere bezwaarlijk voor producenten, die hun produkten in een of meer eigen detailhandelszaken verkopen, en voor (grote) expediteurs, voor wat betreft hun door het gehele land verspreide filialen of agentschappen.

In al deze gevallen zal reeds spoedig voor de inschrijving van de onderneming bij de Kamer van Koophandel in het gebied van de nevenvestiging ingevolge de huidige regeling een veel hoger bedrag betaald moeten worden dan het geval zou zijn geweest indien de nevenvestiging als zelfstandige onderneming werd gedreven.

Van de zijde van de betrokken ondernemingen en van diverse centrale organisaties voor het bedrijfsleven is tegen deze consequenties van de regeling naar het oordeel van de ondergetekenden terecht bezwaar gemaakt. De bedoelde gevallen zijn niet als zodanig bijzonder aan te merken, dat een oplossing kan worden gevonden door, ook voor wat de hierbedoelde inschrijvingen betreft, het verlenen van ontheffingen mogelijk te maken. Een speciale regeling is daarom nodig.

In het onderhavige, na overleg met de Vereniging van Kamers van Koophandel en Fabrieken opgestelde wetsontwerp wordt daartoe voorgesteld artikel 23, tweede lid, te schrappen en drie nieuwe artikelen, 23a, 23b en 23c op te nemen. Laatstgenoemd artikel bepaalt, dat met het oog op de inschrijving bij Kamers, in welker gebied filialen, bijkantoren of tot het sluiten van overeenkomsten gemachtigde handelsagenten van de onderneming zijn gevestigd, bij algemene maatregel van bestuur naast de reeds bestaande indeling van de ondernemingen zelf in groepen, tevens wordt vastgesteld een indeling in groepen van de filialen, bijkantoren of handelsagentschappen, naar gelang van het daarin gestoken kapitaal, dan wel naar gelang van een andere maatstaf. Deze indeling zal, in plaats van de reeds bestaande, moeten worden toegepast in de gevallen, waarin degenen, die de voor de inschrijving nodige opgaven doen, daarbij uitdrukkelijk de wens te kennen geven, dat het voor de betrokken inschrijving verschuldigde zal worden vastgesteld overeenkomstig het bijzondere tarief, dat op grond van bedoelde indeling in de in artikel 23a bedoelde verordening is vastgesteld, en voorts bij die opgaven de voor de toepassing van dat tarief nodige bescheiden hebben overgelegd. Het zal derhalve voor belanghebbenden mogelijk zijn in ieder afzonderlijk geval na te gaan welk tarief voor hen het gunstigste is en toepassing daarvan te verkrijgen.

In het voorgestelde artikel 23a is voor het door de Kamers bij verordening vaststellen van de voor de „filiaalinschrijvingen” verschuldigde bedragen een algemene basis gegeven. Deze is in het voorgestelde artikel 23b nader uitgewerkt voor de indeling in groepen van de ondernemingen zelf en in het voorgestelde artikel 23c – zoals in het voorgaande is uiteengezet – voor de indeling in groepen van de filialen enz. Aldus heeft het geheel van regelen betreffende het bij verordening vaststellen van bedragen verschuldigd voor de inschrijving van een onderneming bij een Kamer in welker gebied zich een nevenvestiging bevindt, een meer zelfstandig en expliciet karakter gekregen dan tot dusverre door middel van het – in artikel 23, tweede lid, – van overeenkomstige toepassing verklaren van artikel 22 het geval was.

II. Artikelen

Artikel I, onder B

De inhoud van de voorgestelde nieuwe artikelen is in hoofdzaak hierboven reeds besproken. Van deze artikelen is alleen

artikel 23c van rechtstreeks belang voor de voorgestelde mogelijkheid tot toepassing van een speciaal tarief voor de zgn. filiaalinschrijvingen.

De uit dien hoofde in de betrokken algemene maatregel van bestuur op te nemen bijzondere indeling vereist een nadere uitwerking van de grondslag voor de toepassing daarvan. De regeling ter zake wordt in onderdeel B van artikel I (artikel 23c, derde lid) overgelaten aan de algemene maatregel van bestuur, waarin bedoelde indeling wordt opgenomen. Deze regeling zal ten minste een bepaling moeten bevatten overeenkomstig hetgeen in artikel 22a, eerste en tweede lid, van de wet, is gesteld omtrent de grondslag voor toepassing van de bestaande indeling van ondernemingen. Overigens geldt, zoals onder I reeds opgemerkt en zoals blijkt uit het slot van het eerste lid van het voorgestelde artikel 23c, als voorwaarde voor de toepassing van de bijzondere indeling, dat bij het verzoek om die toepassing de daarvoor nodige bescheiden worden overgelegd. Dit betekent, dat, indien dit niet wordt gedaan, de Kamer van Koophandel het voor de inschrijving verschuldigde bedrag moet vaststellen overeenkomstig het bepaalde in artikel 23b, derhalve aan de hand van de „normale” indeling van de ondernemingen zelf, zoals deze voor „filiaal-inschrijvingen” dient te worden toegepast.

Voor wat betreft eerderbedoelde bescheiden zij nog opgemerkt, dat hierbij valt te denken aan al die bescheiden welke, gelet op het goed koopmansgebruik ter zake, een voldoende betrouwbare indruk geven van het in het filiaal, bijkantoor of agentschap gestoken kapitaal dan wel omtrent hetgeen volgens enige andere geldende maatstaf met betrekking tot deze nevenvestiging voor toepassing van het bijzondere tarief bekend dient te zijn.

Waarschijnlijk zal het ook gewenst zijn om, zoals in het derde lid van het voorgestelde artikel 23c mede wordt mogelijk gemaakt, nadere regelen te geven omtrent hetgeen onder het kapitaal, gestoken in filiaal, bijkantoor of handelsagentschap,

wordt verstaan. Aanvullende bepalingen kunnen tevens nodig blijken in verband met een eventueel te hanteren andere maatstaf voor bepaalde vestigingen, bijv. verzekeringsagentschappen.

Artikel I, onder C

Artikel 25 van de wet, dat een speciale regeling voor bepaalde Kamers mogelijk maakt, waarbij de Minister van Economische Zaken voor de onderscheidene groepen van ondernemingen (in afwijking van de algemene maatregel van bestuur) maximum-bedragen vaststelt, wordt in het onderhavige onderdeel met het oog op de voorgestelde mogelijkheid van afzonderlijke indeling van de filialen, bijkantoren of handelsagentschappen, dienovereenkomstig aangepast.

Artikel II

Aangezien het wenselijk is, dat de Kamers de nieuwe tarieven in ieder geval over het jaar 1972 kunnen berekenen, wordt in dit artikel bepaald, dat deze maatregel terug kan werken tot 1 januari 1972.

Artikel III

Dit artikel bevat de uit hoofde van het in artikel I, onderdeel B, bepaalde noodzakelijke aanpassing van artikel 54 van de Wet op de Bedrijfsorganisatie (*Stb.* 1950, K 22).

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
L. J. M. VAN SON.

De Minister van Justitie,
C. H. F. POLAK.